

Олександр Рябко: «Ми вимагаємо підтримки національного товаровиробника і галузей промислового сектору»

Більше року очолює Профспілку трудящих металургійної і гірничодобувної промисловості України її голова Олександр Рябко. Ми попросили його розповісти, яка наразі ситуація в металургійному і гірничодобувному комплексі країни, які проблеми і перспективи галузі.

- Ви очолюєте найбільш потужну профспілку промислової сфери, яка її чисельність і структура?

- Профспілка об'єднує майже 270 тисяч членів. Наші члени профспілки - металурги і гірники, працівники коксового, трубного, феросплавного і вогнетривкого виробництв, знаходяться там, де зосереджено відповідні виробничі потужності. Виходячи з цього у Запорізькій, Дніпропетровській, Харківській і Донецькій областях діють наші територіальні організації, а саме – обласні ради, на міському рівні в Кривому Розі – міська організація профспілки. Первинні організації підприємств Житомирської, Київської, Кіровоградської, Львівської, Миколаївської, Полтавської і Черкаської областей напряду виходять на Центральну раду Профспілки.

Членами нашої профспілки є молодь, яка навчається в профільних коледжах, та наші шановні ветерани праці.

- Ми проводили 7 жовтня Всеукраїнську акцію протесту. Окрім загальних вимог були висунуті й галузеві. Які вимоги ставила ваша Профспілка і як вони вирішуються?

- Перш за все, ми вимагаємо підтримки національного товаровиробника і галузей промислового сектору. Якщо виробництво працює і воно ефективне, тоді працівники мають роботу і можна успішно вирішувати питання, пов'язані із захистом їх прав на гідну працю. Одним із головних інструментів у розпорядженні профспілок, який дозволяє нам реалізовувати цю функцію системно та комплексно, - є колективний договір і галузева угода.

Тому, аналізуючи діяльність профспілки та її організаційних структур, в переважній більшості, ми починаємо саме з виробництва. І свій виступ на акції протесту я починав з того, що для економічного і соціального зростання в Україні має бути сильна економіка, і в першу чергу це забезпечують базові галузі промисловості, до яких належить національний гірничо-металургійний комплекс.

Про що свідчить світовий досвід? У економічно розвинутих країнах - від 30 до 40 % валового внутрішнього продукту створюється промисловістю. В Україні промисловість забезпечує трохи більше 16% ВВП – це слабенько. При цьому, на гірничо-металургійну галузь припадає майже 11%. Дійсно, якщо порівнювати показники по відношенню до минулого року, то цей рік для гірничо-металургійного комплексу був кращим.

Дивлячись на цифри, складається враження, що ми працюємо потужно. Але, насправді це не так, оскільки наша галузь продовжує бути промисловим лідером на фоні глибокого падіння хімічної, машинобудівної та інших промислових галузей.

- Яким чином вплинула пандемія Covid-19 на роботу підприємств як в показниках так і в процесі виробництва?

- Скажу так: переважно бізнес відповідально поставився до цієї ситуації і разом з нашими первинними та територіальними організаціями ми тримаємо це питання на постійному контролі. Звісно, що заходи із упередження і профілактики коронавірусної хвороби потребують додаткового і досить суттєвого фінансування – забезпечення працівників засобами індивідуального захисту, проведення медичних і заходів соціального захисту.

Крім того, проводимо на наших підприємствах виїзні засідання постійної комісії з охорони праці Центральної ради профспілки, вивчаємо та аналізуємо проблемні питання і практику їх вирішення, поширюємо кращий досвід.

На переважній більшості підприємств була організована робота по своєчасному виявленню захворівших на ковід працівників та їх обсервація, надавалась матеріальна допомога хворим, в тому числі членам родини, вирішувались питання доставки службовим транспортом працівників на роботу і з роботи. Все це дозволило відносно спокійно пройти першу та другу хвилі захворюваності.

Але з третьою хвилею ситуація ускладнилась, більше людей стало хворіти і наслідки дуже важкі. На окремих виробничих дільницях виникають проблеми із забезпеченням персоналом. На сьогодні є вакцини, та згаяно час. Мала бути відповідна державна політика, людей потрібно переконувати, як кажуть «вода камінь точить». Цього не відбулось – люди не довіряють можновладцям.

Останнім часом наші підприємства проводять активну роботу по вакцинації працівників, запрошуючи бригади лікарів безпосередньо на виробництва. Сподіваюсь, що спільними зусиллями та системними діями ми подолаємо і цю проблему.

- Враховуючи, що ми торкнулися теми безпечної праці, у мене запитання щодо законопроекту «Про безпеку та здоров'я працівників на роботі», який сьогодні має прийти на заміну чинному Закону України «Про охорону праці». Як ви ставитеся до цього законопроекту?

- Для профспілок охорона праці - це пріоритетний напрям роботи. Я прийшов працювати на підприємство в 17 років і на все життя запам'ятав великий плакат із лозунгом: «Здоров'я народу – багатство країни. Здоровий працівник – ефективний працівник». Це життєва істина - влада, роботодавці і профспілки мають дбати про здоров'я нації і кожного громадянина. В цьому проявляється соціальна складова держави.

Урядовці, які готували законопроект, здається проігнорували цю життєву істину і тому він категорично не сприймається як працівниками, так і профспілками. До речі, роботодавці теж дали йому негативну оцінку і у спільному листі з профспілками запропонували Уряду - створити робочу групу для його опрацювання з подальшим погодженням НТСЕР.

Крім того, з прийняттям нового Закону потрібно ще буде розробити багато підзаконних нормативно-правових актів, які влада вже поспішила анулювати, посилаючись, що вони були прийняті за радянських часів. Але в переважній більшості, вони є дуже непростими, в плані фахового опрацювання, і як свідчить практика – більшість з них не втратила своєї актуальності. В іншому випадку може виникнути правовий вакуум у сфері охорони праці, а це призведе до збільшення каліцтва і смертей на виробництві. На превеликий жаль, саме за цими показниками Україна є одним із світових «лідерів»: щороку гинуть на виробництві близько 400 працівників...

Це – ганьба для влади і бізнесу!

Але, для справедливості слід зауважити, що і профспілки займають не завжди жорстку і принципову позицію у сфері охорони праці. В питаннях безпеки праці і здоров'я працівників - компромісів не може бути!

- Ви згодні з тим, що якщо у нашій країні не унормувати низку цих питань, які були у попередньому законі про охорону праці - це створить певний правовий колапс?

- Колапс звісно буде, якщо ми не переконаємо наших можновладців. Бо ця тема дуже складна, а справжніх професіоналів, які розуміються на цих питаннях, в уряді дуже мало. Цьому є підтвердження – недолугий текст проекту нового Закону, який писався, за оцінками наших експертів, переважно для малого і середнього бізнесу. І це не дивно, оскільки сьогодні більше 80 % працівників задіяно саме в цих сферах.

Звісно, що на малих і середніх підприємствах простіше організувати роботу та належний контроль у сфері охорони праці.

Але ви прийдіть на металургійне чи гірничодобувне багатотисячне підприємство з надзвичайно складним виробничим процесом, у якому наявні фактори шкідливих, важких і небезпечних умов праці. За офіційними даними кожний третій працівник нашої галузі виконує виробничі завдання саме в таких складних умовах праці.

Уряд проігнорував цей факт, і наслідки можуть бути жахливими.

Слід згадати, що свого часу до діючого Закону «Про охорону праці» влада ініціювала внесення змін щодо зменшення фінансового навантаження на роботодавців по відрахуванню коштів на охорону праці. Тоді на наших підприємствах ці витрати могли б зменшитися від 10 до 30 разів, але через нашу галузеву угоду та колективні договори ми знайшли порозуміння з роботодавцями.

Однак практика переконливо свідчить, що як тільки бізнес починає економити на питаннях охорони праці, зразу зростає травматизм на виробництві. І новий законопроект не став виключенням, з його прийняттям роботодавці отримують можливість економити на справедливих потребах працівників. Цього допустити профспілки не можуть.

- До речі, про пенсії за віком на пільгових умовах за Списками №1 і №2. Ви вели тривалу боротьбу за права працівників, на чому «серце заспокоїлось», і що потрібно ще зробити?

- В цьому надважливому для працівників питанні наша профспілка займала активну і безкомпромісну позицію, неодноразово ми виводили людей на акції протесту. Разом ми добились повернення до Списків №1 і №2 практично всіх наших робітників, майстрів, начальників дільниць, яких урядові «реформатори» позбавили законного права на дострокову пенсію.

Ми єдині з галузевих профспілок, хто відстояв право на пільгову пенсію такої категорії працівників як майстри і начальники дільниць металургійного виробництва. Це дуже цікава історія, про яку можна писати книжки. Я пишаюсь тим, що саме металургам вдалося це зробити і я маю до цього прямий стосунок.

- Сьогодні практично всі галузі виробництва хвилює ціна за газ. Як зростання ціни на газ відобразиться на роботі металургійних підприємств?

- Коли під час Всеукраїнської акції протесту ми вели перемовини з Прем'єром Д. Шмигалем, а там це питання порушувалось, мені здалося, що Уряд у рожевих окулярах.

Але ж виступили роботодавці і зазначили, що вони створили свій антикризовий штаб і кожного тижня моніторять цю проблему на промислових підприємствах. За їхніми даними, якщо не буде вирішено питання з дешевими кредитами (споживання газу та інших енергоресурсів передбачає попередню оплату), 60% промислових підприємств може зупинитись і люди втратять свою роботу. Тому вони запропонували створити національний антикризовий штаб.

У своєму виступі на цій зустрічі я підтримав дану пропозицію. Разом з тим зазначив, що економічні проблеми породжують соціальні і це може призвести до соціального вибуху в країні. Запропонував свою кандидатуру до складу цього штабу.

Ситуація дуже складна і вимагає від влади та бізнесу активних і послідовних дій. Люди чекають цього.

- У травні відбувся VIII з'їзд Федерації профспілок України, який прийняв Стратегію діяльності ФПУ на 2021-2026 роки «Час дій та якісних змін». Ви були членом команди, яка розробляла цю Стратегію. Як Ви бачите шляхи її реалізації?

- Мені було приємно працювати в робочій групі, яка підготувала фаховий документ. Весною цього року ми провели з'їзд ФПУ і прийняли, вважаю, прогресивну Стратегію, яка відповідає вимогам сьогодення. До неї увійшли багато особисто моїх ініціатив, частина з них зараз реалізується.

Наша Профспілка також має Програму дій на 2020-2025 роки, пріоритети і завдання якої значною мірою співпадають із Стратегією діяльності ФПУ.

Попереду напружена і відповідальна робота, боротьба за права працівників на гідне життя і права профспілок на свою діяльність.

В цій боротьбі ми переможемо, якщо тільки будемо діяти разом і солідарно.

Розмову вів Юрій Работа
Газета «Профспілкові вісті»
№44, 4 листопада 2021р.